

[Statsministeren.]

Erhverv, hvis Indtægt ikke bestaar i udbetalt Løn, var meget større end andres. Det kan jeg ikke give det ærede Medlem Ret i. Man kan maaske sige, at Elasticiteten, som det ærede Medlem udtrykte det, er større, fordi Muligheden for Fortjeneste, hvis man er særlig dygtig, kan gaa højere op, men ogsaa Tabet kan blive større. Det er den Risiko, der er ved selvstændigt Erhverv, og hvis der skal være en større Risiko til Stede, maa den naturnødvendigt afbalanceres af, at der i visse gunstige Tilfælde og ved visse dygtige Indsatser ogsaa er Mulighed for en Fortjeneste. Det gennemsnitlige Grundlag er dog Priserne, men Priserne under Konkurrenceforhold har den enkelte Producent, Erhvervsindehaver, jo endnu mindre Indflydelse paa, end en Arbejder har paa sin Løn.

Det ærede Medlem fremhævede, at Arbejdskampe var uførelige med en virkelig gennemført Planøkonomi, og det er utvivlsomt rigtigt; men de er ogsaa uførelige med en liberal Økonomi, de er i det hele taget uførelige med en fornuftig Økonomi.

Det ærede Medlem sagde endvidere til mig, at jeg maatte ikke vente, vi fik liberale Tilstande og frie Forhold inden for Handel og Produktion. Nej, jeg synes heller ikke, det ser alt for godt ud, det kan nok tage sin Tid. Derfor er der alligevel Forskel paa, om man arbejder paa at formindske Indgrebene, hvor de ikke er nødvendige, og søger at lægge Forholdene saadan til Rette, at de udvikler sig mere i Frihedens Retning end i planøkonomisk Retning. Her henviser jeg til, at der er visse Omraader endnu, hvor Konkurrencen er herskende, maaske ikke saa meget i de Tider, vi i Øjeblikket har, som naar Varetilførselen bliver større, saadan at Tilbud og Efterspørgsel i højere Grad regulerer Priserne, for saa er det en Umulighed for den enkelte at tage højere Priser end dem, Konkurrenten fastsætter.

Det ærede Medlem Hr. Fuglsang fremsatte mange Bemærkninger og talte om Tvang og Frihed paa en Maade, saa jeg forstaar, at vi paa det Omraade fører et helt forskelligt Sprog. Det, som han kalder Frihed, nemlig Frihed til at strejke, til at tvinge andre, det er jeg meget tilbøjelig til at kalde Overgreb og Tvang. Det ærede Medlem har faaet det ud af mine Udtalelser sidste Gang, at jeg skulde have sagt, at Prisstigningen under Besættelsen var en Følge af Lønstigningen. Hvis jeg har sagt det, har jeg sagt noget, jeg ikke mente. Jeg ved meget vel, at under Besættelsen

og Varemangelen og Afspærringen og derigennem Indskrænkningerne i Produktionen i de enkelte Virksomheder var der Prisstigninger — og formentlig ogsaa i visse Tilfælde nødvendige Prisstigninger, for at Forretningen kunde gaa rundt —, som ikke var en Følge af Arbejdslønnens Stigning, men en Følge af noget andet. Nej, det jeg forsøgte paa at sige, var heller ikke det, men det var det, at den Lønstigning, som vi fik, havde til Følge, at vi ogsaa maatte gennemføre visse Foranstaltninger for andre Lønmodtagere, der maatte gennemføres en Tjenestemandslønningslov, der kom større sociale Ydelser, en Aldersrentelov, en Forhøjelse af visse Statsudgifter til Lønninger, i det hele taget Foranstaltninger til Hjælp for de Folk, som varigestillede med Arbejderne, for at man kunde faa Ligelighed i Vilkaarene for den store, brede Befolkning.

Til det ærede Medlem Hr. Starcke skal jeg kun sige, at jeg synes, han tog lidt fejl af, hvad tvungen Voldgift og i det hele taget en Begrænsning af Strejkeretten betyder. Det ærede Medlem udtalte gentagne Gange, at man maa have Lov til at forlade sit Arbejde, ligesom man ogsaa maa have Lov til at holde op med sin Bedrift. Ja, men det kan man meget vel gøre uden at have Lov til at strejke, det er der intet Forbud imod. Hvad enten vi har Voldgift eller ikke har Voldgift, ser vi daglig, at en Mand forlader det Arbejde, han har, og tager Arbejde et andet Sted, og at en Mand holder op med sin Forretning og begynder en ny Forretning. Det er ikke noget, der bliver forbudt, fordi man faar Voldgift. Nej, de Tilfælde, hvor Strejker og Voldgift har Betydning, er ikke der hvor man forlader sin Virksomhed, men der hvor man optræder kollektivt for at tvinge andre til noget, som de ellers ikke vilde gøre, og gennemtvinge noget, som maaske i visse Tilfælde er berettiget og i andre Tilfælde kan være uberettiget; det er ikke det, der er afgørende, det, der er afgørende, er, hvad man har Magt til. Men det er efter min Mening at anerkende Princippet: Magten i Rettens Sted, og det vil jeg tro, at det ærede Medlem, der jo er Medlem af Retsforbundet, som jo skulde have noget med Retten at gøre, ikke vil.

Hans Hedtoft: Jeg maa fastholde i alle Henseender Rigtigheden af den Bemærkning, jeg anvendte i min Tale, at et tvungen Voldgiftssystem har vi prøvet for alle Arbejdere her i Danmark i Besættelsesperioden, og hvis man økonomisk vil have et Billede af, hvorledes dette System virkede,